

betekening werd hem geen kennis gegeven van de na te leven vormvoorschriften voor het aantekenen van verzet. De beklaagde richtte zich allereerst de dag zelf van de betekening van de verstekbeslissing bij aangekend schrijven tot de procureur-generaal, vervolgens tekende hij verzet aan na zijn uitlevering via een verklaring aan de directeur van de strafinstelling (art. 2 van het K.B. nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden). Beide verzetten werden onontvankelijk verklaard: het eerste wegens niet-naleving van de wettelijke vormvoorschriften, het tweede omdat het te laat was ingesteld.

Het E.H.R.M. beklemtoonde dat de beklaagde op ondubbelzinnige wijze zijn wil had te kennen gegeven om te verschijnen en zich te verdedigen en hechtte in het arrest een doorslaggevend belang aan de afwezigheid van de kennisgeving aan de beklaagde van de na te leven formaliteiten voor het aantekenen van verzet, naar aanleiding van de betekening van de verstekbeslissing.

Het Hof van Cassatie oordeelde dat de betekening van een verstekbeslissing zonder kennisgeving van de na te leven formaliteiten voor het aantekenen van verzet, de buitengewone verzettermijn niet kan doen ingaan.

In de toekomst zal, met inachtneming van de rechtspraak van het E.H.R.M., bij de betekening van een in België gewezen verstekbeslissing, de kennisgeving aan de veroordeelde van de vormen en termijnen om een rechtsmiddel aan te wenden, moeten worden gewaarborgd.

Tevens rijst zich de vraag of het recht op een nieuw proces van een bij verstek veroordeelde, die aangehouden is in het buitenland en die zich in een nadeliger positie bevindt voor het aanwenden van een rechtsmiddel tegen een verstekbeslissing, doordat o.m. geen toepassing kan worden gemaakt van het soepeler vormvereiste voor het aantekenen van verzet, zoals geregeld in het K.B. van 20 januari 1936, niet beter zou moeten worden gevrijwaard.

Het kaderbesluit betreffende de tenuitvoerlegging van verstekvonnissen, dat momenteel binnen de Europese Unie wordt voorbereid en dat zich weliswaar beperkt tot de omschrijving van de weigeringsgronden in wetteksten tot toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning, kan inspirerend werken in het raam van het onderzoek naar de bescherming van de rechten van de bij verstek veroordeelde persoon in België.

Nancy Colpaert
Attaché FOD Justitie
Dienst Beginselen van Strafrecht en Strafprocesrecht*

* Deze bijdrage bevat enkel het persoonlijk standpunt van de auteur

Hof van Cassatie

1e Kamer – 12 juni 2008

Voorzitter: de h. Londers

Rapporteur: mevr. Deconinck

Openbaar ministerie: de h. Van Ingelgem

Advocaten: mrs. Maes en Geinger

Burgerlijke rechtspleging – Conclusie – Door de rechter bepaalde conclusietermijnen – Termijnen voor de neerlegging ter griffie en de toezending aan tegenpartij – Vervaldag die verstrijkt in het weekend of op een wettelijke feestdag – Verplaatsing naar de eerstvolgende werkdag

De neerlegging van de conclusie ter griffie en de gelijktijdige toezending ervan aan de tegenpartij zijn proceshandelingen in de zin van art. 48 Ger. W., zodat de door de rechter overeenkomstig (het oude) art. 747 Ger. W. bepaalde termijn die verstrijkt in het weekend of op een wettelijke feestdag overeenkomstig art. 53 Ger. W. wordt verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

D.K.L. en K.R. t/ V.B.B. en NV E.P.

I. Rechtspleging voor het Hof

Het cassatieberoep is gericht tegen een vonnis, op 19 december 2006 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen.

...

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

Eerste onderdeel

1. Krachtens het toepasselijke art. 745, eerste lid, Ger. W. worden alle conclusies aan de tegenpartij of aan haar advocaat gezonden tezelfdertijd als zij ter griffie worden neergelegd.

Krachtens het toepasselijke art. 747, § 2, vijfde lid, Ger. W., bepaalt de voorzitter of de door hem aangevoerde rechter de termijnen om conclusie te nemen en de rechtsdag.

Krachtens het toepasselijke zesde lid van diezelfde bepaling worden, onverminderd de toepassing van de uitzonderingen bedoeld in art. 748, §§ 1 en 2, de conclusies die zijn overgelegd na het verstrijken van de termijnen in het voorgaande lid, ambtshalve uit het debat geweerd.

2. Wanneer de rechter met toepassing van voormelde bepaling termijnen bepaalt om conclusie te nemen, moeten telkens zowel de neerlegging van de conclusie

ter griffie als de gelijktijdige toezending ervan aan de tegenpartij binnen de bepaalde termijn plaatsvinden.

3. Krachtens art. 53 Ger. W. wordt de vervalddag van de termijnen voor het verrichten van proceshandelingen verplaatst op de eerstvolgende werkdag, wanneer de vervalddag een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag is.

4. De neerlegging van de conclusie ter griffie en de gelijktijdige toezending ervan aan de tegenpartij zijn proceshandelingen in de zin van art. 48 Ger. W., zodat de door de rechter bepaalde termijn die verstrijkt op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag overeenkomstig art. 53 Ger. W. wordt verplaatst op de eerstvolgende werkdag.

5. De appelrechters stellen vast dat:

- de overeenkomstig art. 747, § 2, Ger. W. bepaalde termijn voor de eisers om conclusie te nemen verstreek op 15 juli 2006;
- de eisers hun conclusie pas op 17 juli 2006 ter griffie hebben neergelegd;
- de eisers hun conclusie op 18 juli 2006 aan de tegenpartij(en) hebben overgelegd.

De appelrechters beslissen deze conclusie, omdat ze naar hun oordeel te laat ter griffie werd neergelegd, uit het debat te weren.

6. De appelrechters die aldus de datum voor de neerlegging van de conclusie van de eisers niet verplaatsen op maandag 17 juli 2006, verantwoorden hun beslissing niet naar recht.

NOOT – Conclusietermijnen die verstrijken op een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag, worden verlengd tot de eerstvolgende werkdag

1. De feiten die aanleiding geven tot het geannoteerde arrest van het Hof van Cassatie van 12 juni 2008, kunnen als volgt worden samengevat. Een conclusietermijn verstrijkt (weliswaar onder de gelding van het oude art. 747, § 2, Ger. W.) op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag. De feitenrechter verlengt de termijn van neerlegging niet naar de eerstvolgende werkdag. Het Hof van Cassatie vernietigt de beslissing van de feitenrechter op die grondslag (schending van art. 53 en van het oude art. 747 Ger. W.). De mededeling van de conclusie geschiedt nog een dag later, maar over die kwestie heeft het Hof zich in het besproken arrest niet uitgesproken.

Reeds in het verleden werd geoordeeld dat conclusietermijnen die verstrijken in het weekend en op wettelijke feestdagen, verlengd worden naar de eerstvolgende werkdag (zie o.m. Brussel 14 maart 2002, *P. & B.* 2003, 224). Het geannoteerde arrest is echter een van de eerste cassatiearresten over deze kwestie (zie ook in dezelfde zin: Cass. 5 mei 2008, *www.cass.be*). De oplossing bevestigd door het Hof van Cassatie, werd

voorheen ook reeds in de rechtsleer verdedigd (H. Boularbah en J.-F. Van Drooghenbroeck, «La mise en état des causes... perdue?», *J.T.* 2000, 813; G. de Leval, «De wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek (art. 16 tot 26 en 31 tot 33): het in staat stellen der zaken», in Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht (red.), *Het vernieuwd gerechtelijk recht, Eerste commentaar bij de Wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek*, Antwerpen, Kluwer, 1993, p. 115-116; K. Wagner, *Sancties in het burgerlijk procesrecht*, Antwerpen, Maklu, 2007, 353).

2. Bij een cassatiearrest van juni 2008, m.b.t. een bestreden beslissing van december 2006, moet uiteraard rekening worden gehouden met de wet die van toepassing was in december 2006. Biedt het geannoteerde arrest een aanknopingspunt ter beoordeling van de toestand onder de gelding van (het nieuwe) art. 747 Ger. W., als gewijzigd door de wet van 26 april 2007? Toegegeven moet worden dat dit niet het geval is (het gaat hier immers om een kwestie die verband houdt met bewoordingen in (het nieuwe) art. 747 Ger. W. die er vroeger niet in stonden), maar het arrest biedt ook geen steun voor de opvatting dat de toestand onder de nieuwe wet wel anders zou zijn.

Sinds de inwerkingtreding van het nieuwe art. 747 Ger. W. is er voor sommige rechtbanken sprake van een tijdrovende bekommernis m.b.t. conclusietermijnen die verstrijken op zaterdagen, zondagen of wettelijke feestdagen. Die bekommernis geeft aanleiding tot hinderlijke opzoekingen in agenda's en soms zelfs tot bolwassingen van magistraten tegenover advocaten, omdat zij het gewaagd hebben een formulier in te vullen zonder zich het hoofd te breken of sommige van de termijnen misschien in een weekend of op een feestdag vallen. Is deze praktijk van sommige rechtbanken om conclusietermijnen die verstrijken in het weekend of op een feestdag te vermijden bij de bepaling van conclusietermijnen gebaseerd op de wet of op een misverstand?

Het antwoord is zeer duidelijk: het betreft een misverstand. Geen enkele bepaling uit het nieuwe art. 747 Ger. W. of uit enige andere bepaling van de wet van 26 april 2007, biedt steun voor de opvatting dat conclusietermijnen die verstrijken op zaterdagen, zondagen of wettelijke feestdagen, in enig opzicht een probleem zouden vormen. Deze termijnen worden, net als voorheen, eenvoudigweg verlengd tot de eerstvolgende werkdag. De wet van 26 april 2007 heeft immers art. 53 Ger. W. niet gewijzigd. Deze bepaling («De vervalddag is in de termijn begrepen. Is die dag echter een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt de vervalddag verplaatst op de eerstvolgende werkdag») is trouwens ongewijzigd sinds 1967.

3. De oorzaak van het misverstand is te vinden in de zinsnede van het nieuwe art. 747, § 2, Ger. W. waarin sprake is van de bepaling door de rechter van «de uiterste datum waarop de conclusies ter griffie moeten worden neergelegd en toegezonden aan de andere partij». Noch de geest, noch de bewoordingen van het nieuwe art. 747 Ger. W. verhinderen dat deze bepaling wordt gelezen in samenhang met art. 53 Ger. W. De «uiterste datum» van het nieuwe art. 747 Ger. W. is niets anders dan de «vervaldag» van art. 53 Ger. W. Conclusietermijnen zijn nog altijd conclusietermijnen (de rechter bepaalt helemaal geen specifieke dag waarop moet worden geconcludeerd), de laatste dag is nog altijd een vervaldag, hoe men dit ook wil formuleren. Vroeger gebeurde het wel eens dat in beschikkingen m.b.t. conclusietermijnen sprake was van termijnen uitgedrukt als «een maand na de kennisgeving van onderhavige beschikking», waarna de volgende termijn een maand later verstreek, enzovoort. Dat gaf aanleiding tot nutteloos telwerk. Die formuleringen zijn thans niet meer wettig, omdat de wetgever vereist dat de rechter de vervaldag uitdrukt als een welbepaalde datum. Art. 53 Ger. W. is echter ongewijzigd blijven bestaan, zodat een uiterste datum die toevallig een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, gewoon wordt verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

De weinig praktische interpretatie van art. 747 Ger. W. die aanleiding gaf – of eigenlijk: geeft – tot het probleem van het tijdverlies en de ergernis door het geblader in agenda's, wordt soms in de rechtsleer – weze het meestal voorzichtig en met de nodige reserves – wel onderschreven, vanuit een verkeerde lezing van de woorden «uiterste datum», alsof dat begrip zo fundamenteel zou verschillen van de «vervaldag» van art. 53 Ger. W. (zie o.m. K. Piteus en J. Van Doninck, *Het Gerechtelijk Wetboek vernieuwd. Een praktische commentaar bij de Wet van 26 april 2007*, Mechelen, Kluwer, 2008, 41 en de verwijzingen aldaar). Het feit dat sommige auteurs – maar nogmaals: voorzichtig en meestal zonder veel overtuiging – wijzen op een probleem dat wellicht ook had kunnen worden opgelost door een duidelijker formulering van de wet (bijvoorbeeld door een toevoeging: ... onverminderd toepassing van art. 53 Ger. W. ...), kan hen allerminst kwalijk worden genomen.

Als men al het geblader in agenda's en het gehaspel over weekends en feestdagen in alle rechtbanken in dit land over een heel jaar zou optellen, dan zou het best kunnen dat er per rechtbank één, twee of drie volledige zittingsdagen gewonnen zouden worden. Zelfs al zou men er per rechtbank op jaarbasis maar één of twee uur nuttige pleitduur (wat een extreem zuinige schatting lijkt) mee uitsparen, dan nog zou de samenhang van art. 747 en 53 Ger. W. zoals hierboven bepleit, nog

steeds de moeite waard zijn. Er is immers geen enkel nadeel aan verbonden. Wie de extra-tijd om te concluderen tijdens het weekend wil gebruiken, doet er zijn profijt mee. Wie daarentegen tijdens het weekend verkiest niet te werken, kan nog steeds de laatste werkdag voorafgaand aan het weekend of de feestdag (of zelfs vroeger) aanwenden om de conclusie af te werken. Voor de bestemming maakt het geen noemenswaardig verschil uit, want of men een conclusie ontvangt op vrijdagavond of op maandag, maakt weinig uit: tijdsdruk is immers maar een reële bekommernis aan het einde van de conclusietermijn, niet aan het begin. Van enige onrechtvaardige inkorting voor deze of gene partij is ook geen sprake: tijd aan het einde van een conclusietermijn is veel waardevoller dan aan het begin van een conclusietermijn (en de verlenging tot de eerstvolgende werkdag speelt vaak in het voordeel van beide partijen; op jaarbasis gaat het immers om ongeveer 30% van alle dagen). In de uitzonderlijke gevallen waarin conclusietermijnen van een week of minder worden opgelegd, verhindert bovenstaande interpretatie ook helemaal niet dat de rechter in zijn beschikking zaterdagen, zondagen of wettelijke feestdagen wel vermijdt. Door simpelweg de wet te interpreteren rekening houdend met het niet gewijzigde art. 53 Ger. W., kan dus een aanzienlijke hoeveelheid tijd (en ergernis) worden uitgespaard, zonder dat hier enig nadeel aan verbonden is. Naar een arrest van het Hof van Cassatie waarin in dezelfde zin wordt geoordeeld als in het geannoteerde arrest, maar dan onder het nieuwe regime, wordt bijgevolg met bijzondere belangstelling uitgekeken.

Kris Wagner
Advocaat te Brussel

Hof van Beroep te Gent

9e Kamer – 24 november 2006

Voorzitter: de h. Hanssens

Raadsheren: mevr. Beerens en de h. Colpaert

Advocaten: mrs. Danneels en Laureyssens

Gerechtsdeurwaarder – Proces-verbaal van vaststelling – Bewijswaarde

De vaststellingen die de gerechtsdeurwaarder op verzoek van een particulier verricht buiten zijn ambtsgebied, hebben geen bewijswaarde.

NV B.E.R. t/ NV A.F. e.a.

...